

Posudek vedoucího bakalářské práce

Jméno studenta: Markéta Humpálová

Název diplomové práce: Podpora aktivního stárnutí v komunitě. Návrh programu pro obec Milevsko

Úvodní část

Studentka ve své bakalářské práci zpracovává téma podpory aktivního stárnutí v komunitě, s cílem zmapovat situaci v oblasti trávení volného času u seniorů ve svém rodišti, v obci Milevsko. Důležitost rozvoje programů zacílených na udržení aktivního života, funkčních schopností a nezávislosti seniorů v jejich vlastním sociálním prostředí je díky demografickým změnám v naší společnosti aktuální a potřebné. Téma, které se věnuje studiu této problematiky, je proto relevantní a plně koresponduje s filozofií profese ergoterapie, která zastává názor, že zachování co nejširšího rozsahu aktivit a z nich plynoucích rolí, vede k udržení soběstačnosti a podporuje mentální a fyzické funkce, celkovou pohodu a udržení kvality života.

Formální hledisko bakalářské práce

Bakalářskou práci studentka člení na část teoretickou a praktickou. Rozsah práce, který činí 42 stran bez příloh, a formální zpracování odpovídá obvyklému způsobu zpracování bakalářské práce a zadaným požadavkům. Přílohu tvoří dotazník v plném znění, který studentka použila v praktické části práce. Grafické zpracování a stylistická úroveň práce je na velmi dobré úrovni. Práce neobsahuje gramatické chyby, překlepy a stylistické nedostatky. Především teoretická část práce je výstižná, jednotlivé kapitoly na sebe vhodně navazují, studentka předkládá důležité informace čtivou formou. Bohužel je potřeba upozornit na chybné uvádění odkazů na čerpané zdroje literatury v celém rozsahu textu. Poměr teoretické a praktické části práce je vyvážený.

Seznam literatury je uspokojivý, za nedostatek je však možné považovat absenci cizojazyčné a ergoterapeuticky zaměřené literatury. U bakalářské práce lze již očekávat, že student bude využívat k prostudování problematiky i cizojazyčnou literaturu. Jelikož praktická část práce je výzkumně zaměřena, je zarážející, že v seznamu literatury nejsou uvedeny též odkazy na zdroje pojednávající o metodologii vědecké práce.

Obsahové hledisko bakalářské práce

V teoretické části, která tvoří 20 stran, se studentka zabývá otázkou stárnutí ze společenského i individuálního hlediska, doplňuje informace o demografický vývoj a sociální aspekty stárnutí, především ve vztahu k současnému fungování rodiny a podmínek bydlení seniorů.

Kapitoly 2.6 až 2.8 jsou věnovány charakteru významu aktivity ve stáří a možnostem uplatnění ergoterapeuta při práci se seniory. Jelikož tyto kapitoly jsou neblíže zaměřeny tématu práce i oboru studia, je na škodu, že nejsou více propracovány. V kapitole 2.6 „Aktivita seniorů“ jsou představeny možnosti aktivit seniorů zbytečně pesimisticky a jednostranně. Je upozorňováno především na negativní aspekty stárnutí, které jsou jistě u některých seniorů platné, ale nelze je zcela automaticky považovat za obvyklý vzor pro celou seniorskou populaci. Tohoto zjednodušeného vnímání seniorské populace by se měl ergoterapeut, který se zabývá otázkou podpory aktivního stárnutí, vyvarovat. V textu by bylo vhodné uvést alespoň okrajově častěji se vyskytující charakteristiku aktivit dle věkových stádií. V kapitole 2.7 „Význam aktivit ve stáří“ bych považovala za vhodné propojit obecné závěry zde uváděné s pojetím aktivity jako terapeutického prostředku v ergoterapii. Opět je nutné upozornit, že se jedná o práci studenta ergoterapie a mělo by být patrné, že vychází ve svých formulacích z jasného teoretického základu, který je nezbytný pro vytváření „dobré praxe.“ Též v kapitole 2.8 „Role ergoterapeuta při práci se seniory“, ačkoli proti uvedeným závěrům nelze vznést žádnou faktickou námitku, by bylo vhodné více rozvést možnosti působení ergoterapeuta v různých oblastech služeb či programů.

Teoretickou část studentka doplňuje o zmapování demografické struktury a poskytovaných služeb v obci Milevsko. Tato část plně koresponduje s praktickou částí práce a je proto vhodné její zařazení.

Praktická část práce, která má celkem 22 stran, je výzkumně zaměřena. Studentka se pokusila prostřednictvím dotazníkového šetření zmapovat situaci v oblasti trávení volného času u seniorů v obci Milevsko. Vytvořila si vlastní dotazník, který tvoří přílohu práce, a získala odpovědi od 82 respondentů ve věkové kategorii 57 až 86 let, což je pro danou lokalitu reprezentativní vzorek populace. V práci interpretuje výstupy dotazníkového šetření, které doplňuje o svůj komentář. Z praktické části je však zřejmé, že nebyla správně dodržena metodologie výzkumu. Jelikož studenti bakalářského studia získají během studia pouze základní znalosti o provádění výzkumného záměru, jsou opakovaně upozorňováni, že je zcela nezbytné před realizací výzkumu nastudovat odpovídající literaturu a plán i vlastní postup výzkumu projednat a průběžně konzultovat s vedoucím práce nebo konzultantem, kterého si

sami zvolí. Bohužel, studentka nevyužila možnosti konzultovat praktickou část před její realizací a z práce není zřejmé, že by i nastudovala odbornou literaturu týkající se metodologie výzkumu. Na práci se to odrazilo především tak, že není jasně definován cíl výzkumu a proto i interpretace výstupů nejsou zcela jednoznačné a přesvědčivé. V práci je možné nalézt na třech místech zcela odlišné znění cíle práce, což nejspíše též studentce ztížilo zpracování výstupů. V úvodu práce studentka píše, že cílem práce je získat relevantní data pro vznik a rozvoj projektů, komunitních plánů a služeb pro seniory, což nejvíce odpovídá názvu bakalářské práce. V kapitole 4.1 „Cíle a metody výzkumu“ však cíl definuje již odlišně: „...zjistit, jaké jsou názory seniorů na uplatnění ve společnosti, městě a zda mají o tyto aktivity zájem.“ S výzkumnou otázkou, zda mají senioři o aktivity zájem, není však specifikováno o jaké aktivity. V kapitole 4.4 „Shrnutí“ interpretuje závěry dotazníkového šetření vztahované k otázce, jaké jsou názory seniorů na podmínky života starých lidí a dodává, že jejím zájmem bylo informovat se o způsobu života, zájmech a ochotě seniorů účastnit se veřejné činnosti. Z tohoto důvodu je poměrně těžké vyjádřit se ke splnění cíle práce. Nicméně praktická část zcela neodpovídá názvu bakalářské práce.

Využívání konzultací, akceptování připomínek

Studentka využila konzultace pouze při formulování projektu bakalářské práce, poté až při připomínkování teoretické části práce. Studentka byla upozorněna na nesprávný způsob odkazů v textu, nicméně další konzultaci na formální zpracování ani doporučení odborné literatury z oblasti výzkumu a oboru ergoterapie si nevyžádala.

Tvůrčí přístup, podíl vlastní práce studenta

Studentka byla samostatná ve vyhledání odborné literatury. Jelikož se však odchýlila ve zpracování praktické části práce od konzultovaného projektu práce, v kterém plánovala realizovat vlastní program pro podporu aktivního stárnutí a hodnotit jeho efektivitu, a praktickou část nekonzultovala předem, jsou závěry výzkumného šetření i způsob zpracování plně osobním počinem studentky.

Otázky k obhajobě bakalářské práce

1. V práci uvádíte, že jste měla návratnost dotazníků 100 %. To je pro podobné šetření velmi neobvyklé a literatura uvádí, že návratnost 30 % je již signifikantní. Prosím, objasněte, jak jste zajistila návratnost dotazníků od respondentů a jak byste vysvětlila, co případně dle Vašeho názoru mohlo přispět?

2. V práci neuvádíte, jaká kritéria jste si stanovila pro výběr respondentů pro zařazení do výzkumného souboru. Jaká kritéria jste použila?
3. Dále uvádíte, že jste respondenty volila náhodně. Můžete popsat, jak probíhal náhodný výběr? O náhodný výběr se nejedná, pokud Vy sama určíte, kdo bude do výzkumného souboru zařazen a koho oslovíte. Náhodný výběr je dán např. počítačovým výběrem náhodných jmen potenciálních respondentů, kteří splňují patřičná kritéria.
4. V úvodu zmiňujete, že byste ráda výstupy práce použila k plánování služeb pro seniory v rámci komunitního plánování. Jak hodláte využít Vámi zjištěných údajů?
5. Co Vás při provádění průzkumu překvapilo a co nového jste se dozvěděla, popř. uvědomila si pro svou další odbornou praxi?

Závěr

Práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci a doporučuji ji proto přijmout k obhajobě. Diplomovou práci hodnotím stupněm *velmi dobře až dobře*, konečné hodnocení doporučuji stanovit na základě obhajoby bakalářské práce a zodpovězení připomínek oponenta a vedoucího bakalářské práce.

V Praze, 22. 12. 2005

posudek zpracovala: Mgr. Jana Jelínková

